

Ndikimi i zjarreve në shëndetin e njeriut

Tymi nga zjarret është përgjegjës për disa qindra mijëra vdekje të parakohshme në mbarë botën çdo vit. Emetimi dhe transporti në ajër i produkteve të djegies nga zjarret përfaqëson një problem të madh shëndetësor global, duke ndikuar në komunitetet e cenushme dhe individët më të ndjeshëm ndaj efekteve negative shëndetësore të ekspozimit ndaj tymit.

Cfarë mund të bësh

Nëpërmjet marrjes së masave parandaluese, ne mund të ndihmojmë në eliminimin ose zvogëlimin e suksesshëm të rrezikut dhe numrit të shpërthimeve të zjarreve.

Rregullat e nevojshme për të reduktuar rreziqet nga zjarri

- Mos hidhni cigare të ndezura në vende të hapura.
- Mos digjini barin dhe mbeturinat në hapësira të hapura, ose në sipërfaqe të punueshme pranë pyllit.
- Mos e ndizni skarën në ambient të hapur, pranë pyllit ose pranë barit dhe degëve të thata.
- Mos lini mbeturina në pyll dhe në diell sepse ekziston mundësia e djegies spontane nga temperaturat e larta.
- Mos pini duhan gjatë korrjes së të korrave.
- Binduni shenjave që ndalojnë hyrjen në zona me rrezik të lartë zjarri.
- Gjatë piknikut tuaj duhet të tregoni kujdes të veçantë për natyrën duke mos lënë mbeturina në diell në thatësi dhe duke mos i djegur vetë.
- Gjithashtu, gjatë një pikniku, mbajini makinat larg bimësisë së thatë.

Numrat e shërbimit të urgjencës

Republika e Maqedonisë së Veriut

- 112 - Qendra e Emergjencës
- 192 - Policia
- 193 - Brigada e Zjarrëfikësve
- 194 - Ndihma e shpejtë
- 195 - Qendra e Menaxhimit të Krizave

Republika e Shqipërisë

- 112 - Qendra e Emergjencës
- 128 - Brigada e zjarrëfikësve
- 129 - Policia
- 127 - Ndihma e shpejtë

Cross Border FIRESHIELD

Siguria ndaj zjarrit është përgjegjësi e të gjithëve.

This project is funded by the European Union

Implemented by:

Efektet negative mjedisore të zjarreve

1. Dëmtim i ekosistemit

Të gjitha format e jetës së Tokës mbështeten në ciklet natyrore të planetit për të krijuar ushqim, strehim dhe një klimë të banueshme. Një pyll i shëndetshëm, për shembull, është një sistem bujar dhe elegant që riciklon lëndët ushqyese, pastron ajrin, ruan ujën, ndërton tokë dhe mbështet një bollëk jete. Zjarret mjaft të forta mund të ndërpresin shumë nga këto procese, duke dëmtuar ose shkatërruar bimët dhe tokën, dhe duke vrarë ose zhvendosur kafshët e egra.

Në varësi të temperaturës dhe kohës së vitit që ndodh një zjarr i egër, bimësia mund të ndikohet ndjeshëm. Flakët nga këto zjarre shkatërrojnë burimin ushqimor dhe shtëpitë e shumë kafshëve, duke kërcënuar mbijetesën e tyre.

Zjarret mund të kenë efekte të menjëhershme dhe afatgjata në cilësinë e lumenjve, liqeneve dhe përrrenjve. Ndikimi më i dukshëm i zjarreve është rrjedhjet e rrëmbyeshme të ujërave. Pas humbjes së bimësisë, toka e tokës bëhet hidrofobike dhe pengon thithjen e ujit. Kjo paaftësi për të thithur ujën nxit transportin e mbeturinave dhe sedimenteve në trupa më të mëdhenj ujorë, duke ndotur më tej burimet e vlefshme dhe thelbësore.

2. Erozioni i tokës

Në varësi të nivelit të shkatërrimit, sapo një zjarr të largohet nga një zonë, stabilizimi i rrënjëve i siguruar nga bimët mund të mos jetë më i zbatueshëm. Në raste të tilla, problemet e erozionit mund të prekin tokën dhe burimet lokale të ujit.

Toka e paqëndrueshme mund të kontribuojë në rrëshqitje të dheut, përmytje dhe degradim të tokës.

3. Ndotja e ajrit

Ndër gazrat e çliruar nga zjarret është edhe dioksidi i azotit, ozon, formaldehid, dioksidi i squfurit, por edhe aerosole të tjera. Të gjithë ndotësit që shpesh shoqërohen me trafikun e automjeteve, të cilët, megjithëse të paprekshëm, ndikojnë negativisht në shëndetin e atyre që i marrin frymë.

Ndërtesat në raste zjarresh

Një ndërtesë e djegur mund të shkaktojë gjithashtu djegie të materialeve ose mbetjeve të rrezikshme, të cilat mund të prodhojnë emetime toksike ose të ndotin tokën dhe shtresat sipërfaqësore ose të thella të ujit. Fabrikat dhe vendet e tjera ku kryhen aktivitete me rrezik të lartë kanë një potencial më të madh për të qenë të rrezikshëm në rast zjarri, për shkak të kimikateve të përdorura dhe proceseve të prodhimit të adoptuara. Edhe një zjarr në një ndërtesë të zakonshme zyre mund të ketë një ndikim të rëndësishëm mjedisor për shkak të djegies së mobiljeve, plastikës, komponentëve elektronikë dhe materialeve të pastrimit.

Retë toksike

Kur një zjarr shpërthen brenda një ndërtese moderne, materialet me të cilat është ndërtuar dhe orënditë çlirojnë substanca që mund të përfshijnë ndotës të tillë si: ndotës gjenerikë / indikatorë ndotës, metale, grimca, hidrokarbure aromatike policiklike (PAH), dioksina dhe furane të kloruara ose bifenile të brominuara, të poliklorinuara (PCB) dhe komponime të polifluorinuara.

Kur çlirohen këta elementë të dëmshëm, ato kanë ndikime mjedisore afatshkurtra dhe afatgjata.

Efektet afatshkurtra të zjarrit janë ato që gjenden brenda zonës së prekur nga reja e tymit dhe brenda zonës së daljes së ujit: këto janë përgjithësisht efekte të lokalizuara në zonën e zjarrit dhe në afërsi të menjëhershme. Këto efekte janë më të lehtë për t'u kontrolluar për të parandaluar një përshkallëzim.

Efektet afatgjata të zjarrit janë dëme që nuk ndihen ose nuk njihen menjëherë. Këto efekte ka të ngjarë të kenë ndikim në sipërfaqen dhe shtresat e thella të ujit dhe tokën që rrethon zonën e zjarrit. Lista e rreziqeve që rrjedhin nga efektet afatgjata është shumë e gjerë dhe mund të përfshijë:

- Emetimet në ajër / pasoja shëndetësore nëse thithen
- Ndotja e shtresave sipërfaqësore të ujëmbajtësve dhe ujërave të shiut
- Ndotja e tokës dhe e shtresave të thella të ujëmbajtësve .

